

מה אהבתי

הקרו ליעידוד לימוד שניים מקרא ואחד תרגום לזכר מ"ה קדושי מירון

מעשה בחתן
שלא ידע כלום
בעין הפרשה

להיכן נעלמו
שתי הפרשות?
סיפורו של שבת

בלי לשאול
'למה' ו'איך'
חיים למוצאיהם

כך מחיישבים
דברי אונקלוס
כתרגומו

אדומה, שגם שלמה המלך לא היה יכול להבינה ולהשיגה. השל"ה מבאר על פי היסוד האמור, שלזה כיון שלמה, שעל ידי שהיא 'רחוקה ממני' - שאני מבין שאיני יכול להבין ולהשיג, על ידי זה 'אמרתי אחכמה' - בזה אני חכם, כי אני משיג שהיא רחוקה, ואיני יכול להשיגה.

בדרך זו פירש הרה"ק רבי זאב וואלף מסטריקוב זצ"ל בשם אביו הרה"ק רבי אברהם מנשענבוב זצ"ל, את דרשת הגמרא ביומא, "לעשות" - אלו מעשי פרה'. שלשון 'עשייה' מיוחדת דוקא לפרה אדומה יותר משאר המצוות, כי 'עשייה' מושלמת היא רק כאשר עושה את הדבר בלי לחקור את טעמו, כשהמעשה נעשה בביטול "כאשר יצא מפי המצוה" כפי שציוה השי"ת, ותו לא.

והנה, את כל המצוות מקיים האדם מחמת הבנתו, שחשוב שהוא מבין ויודע את עומק המצוה, ואז חכמתו מרובה מהעשייה ואינה מתקיימת, שלא כל אחד זוכה לומר שאינו עושה אלא מפני ציווי השי"ת, כי חכמה גדולה ויגיעה רבה צריך כדי להגיע למדרגה נשגבה זו, ואם כן אין המצוה בגדר 'עשייה'. אך מעשה הפרה, שאינו יודע את הטעם, בעל כרחו הוא נמצא במדרגה זו, ולכן לשון 'לעשות' מיוחדת דוקא למצוה זו.

(עפ"י רזא דאחד)

בתכלית הידיעה שאין לנו דעת להבין ולהשיג הכל. שכן פירשו חז"ל במדרש תנחומא על 'חוקת התורה' האמורה בפרה אדומה, שהיא 'חוק בלי טעם'. והקשה הרה"ק רבי העניך מאלכסנדר זצ"ל, שבזוהר הקדוש קרויה מצוה: 'עיטא' - עצה, מפני שהמצוות נותנות עצות ודעת למקיימן, ואם מצות פרה אין לה טעם והבנה, איזו דעת אפשר לקבל ממנה? והשיב, שעצם זה שאינו יודע את הטעם, זה גופא הדעת והעצה שמקבלים מהמצוה, שיבין האדם שאינו יכול להשיג מאומה בגדלות השי"ת ובעומק השגת מצוותיו.

השל"ה הקדוש מאריך בכך הרבה ומביא מ'חכמי המחקר' שאמרו על השי"ת, כי 'תכלית מה שנדע הוא שלא נדעך, כלומר שירדנו כל כך בעומק ההשגה - שהשגנו שלא נוכל להשיגך'.

בזה פירש את מאמר הכתוב 'אם לא תדעי לך היפה בנשים', כלומר: מהו היופי והגיו של כנסת ישראל שהיא היפה בנשים? 'אם לא תדעי לך' - זה שהיא יודעת שאינה יודעת. כלומר: ההשגה שאי אפשר לדעת מאומה, זהו היופי וההדר של כנסת ישראל, התכשיט לכלה הקרואה בניעימה.

במדרש תנחומא דרשו את דברי שלמה המלך ע"ה בקהלת 'אמרתי אחכמה והיא רחוקה ממני', על טעמה של מצות פרה

בעין הפרשה

מבט והגות לפרשת שבוע

הבעל שם טוב מחפש חתן שלא יודע כלום

כאשר חיפש הבעל שם טוב הקדוש זצ"ל חתן לבתו הרבנית אדל ע"ה - אמם של הרה"ק רבי ברוך'ל ממעז'בוז זצ"ל והרה"ק בעל 'דגל מחנה אפרים' זצ"ל - והציעו לו את הרה"ק רבי יחיאל מיכל אשכנזי זצ"ל (שהמגיד מקאז'ניץ זצ"ל מכנהו 'החכם ר' יחיאל') שלח את הרה"ק רבי יהודה לייב ה'מוכיח' מפולנאה זצ"ל לתהות על קנקנו ולבוחנו.

כששאל ה'מוכיח' את ר' יחיאל מה הוא יודע, אמר לו: 'מעולם לא ידעתי, איני יודע מאומה, ולעולם לא אדע!' שמח הבעש"ט בתשובתו ואמר: הרי זה מה שאני מחפש! ולקחו כחתן לבתו. כלומר, מעלתו היתה בזה שידע שאינו יודע מאומה. זאת היא הדעת הגדולה ביותר! מהות מצות פרה, הנקראת בשבת זו, הוא

ואלה שמות

הלכות, טעמים ומנהגים בקריאת שניים מקרא ואחד תרגום

האם צריך לקרוא שמות מתוך ספר תורה?

בט"ז כתב "שאני אומר על ירא שמים שיראה לקרות בפני עצמו בספר תורה הסדרה לכל הפחות פעם אחת ואח"כ עם החזן פעם שנית דהקריאה בחומש לבד יוצא בה דשפיר בעינן דברים שבכתב והיינו ס"ת שלימה כדינה ויש לו להשלים זה עד שמחת תורה וכן נהגתי מעודי".

האם מותר לקרוא את התרגום בטעמים?

בעת קריאת שניים מקרא ואחד תרגום, יש שהקפידו לסלסל בטעמי המקרא. מקור הדבר קדום, אך במשנה ברורה סימן רפ"ה סק"ז כתב, שאינו מעכב את הקריאה - אם קרא בלא הטעמים.

אלא שיש שכתבו, כי יש מעלה לקרוא הפרשה בניגונה לפי טעמי המקרא. וכן כתב האריז"ל. אך כתב שאין לקרות את התרגום בטעמי המקרא מהסיבות שכתב הידועות ליודעי ח"ן, וכן הוסיפו הפוסקים כי הוא בבחינת 'כל המוסיף גורע'.

כתבו הפוסקים שהוא הדין יהיה מותר לקרוא מחומש, אך בוודאי יש מעלה (וכן כתבו המקובלים) לקרוא בערב שבת את המקרא מתוך ספר תורה כשר. אך כל זאת דווקא בס"ת של יחיד, אבל ס"ת של ציבור - אין זה כבוד להורידו מדרגת "ברוב עם הדרת מלך" לקריאה של יחיד ולכן אין לקרוא בספר תורה של בית הכנסת.

ויש שכתבו כי הטעם לאסור זאת משום שהקריאה מס"ת צריכה להיות כהלכתה עם נגינות וטעמים ולא כל אחד בקי לקרות בטעמים לעצמו ולכן לא מהדרין בזה, וחישישן שמא ישבש קריאתו ויצא שכרו בהפסדו.

מתחילים משמורת

עצות והגיגים על מצוות קריאת
"שניים מקרא ואחד תרגום"

ודע מה שתשיב

הוא מגיע אלינו לשבתות מידי פעם. לא הרבה, אבל בהחלט משהו שקורה לעיתים. אחרי סעודת ליל שבת ארוכה מלאת דברי תורה ושירים, הוא סיפר לי עוד קצת על עצמו ועל חייו, דברים שברובם כבר ידעתי מהביקורים הקודמים שלו.

אבל אחד הדברים שהיו חידוש עבורי היה על דבר מקום עבודתו החדש. "אתה יודע שהחלפתי עבודה?" שאל בהיסוס כשהתרגשות עדינה נסוכה בקולו. "לא, לא ידעתי. לא זכור לי שסיפרת על כך".

"טוב", המשיך בלהט, "עברתי עבודה, ב"ה מקום קצת יותר נחמד. במשכורת האמת כמעט אין הבדל, אבל אני מרגיש הרבה יותר טוב ונעים בעבודה החדשה".

שמחתי בשבילו כמובן, ואיחלתי לו "את כל ההצלחה שבעולם".

"תשמע משהו מעניין, יש שם צמאון אדיר, כולם רוצים לשמוע וללמוד עוד על היהדות, ללמוד קצת על פרשיות השבוע, זה לא יאומן, אנשים שנראים אולי חילוניים גמורים כלפי חוץ באים ושואלים אותי שאלות על כל מיני מצוות...".

"הם חושבים שאני רב ותלמיד חכם, בגלל שיש לי כיפה על הראש - אז אני, כנראה, בעיניהם מייצג את היהדות ואמור להיות ה'דובר' של התורה".

"יפה, יפה", טפחתי על שכמו, "תפקיד חשוב ומחייב נטלת על עצמך. איזו זכות!".

"יש להם הרבה שאלות, חלקם גם על דברים עקרוניים שאי אפשר לטייח אותם או לעגל פינות, ואני צריך להגיד להם, אני אלמד, אני אחפש, אני אבדוק...".

"כשראיתי שהשאלות לא נגמרות, ניגשתי לרב שלי ושאלתי אותו, מה אני צריך ללמוד כדי לדעת לענות להם, באיזה ספר אוכל למצוא ולהכיר טוב יותר את החומר?"

"הרב ענה ואמר לי, דבר ראשון תלמד היטב 'חמשה חומשי תורה' - זה הבסיס והיסוד שעליו יושב הכל, וכשהבסיס ברור וטוב,

כשהיסוד מונח נכון - כל השאר יבוא מאליו".

...

נפרדנו ממנו בשעת ליל שבת מאוחרת, אחרי שזכינו ללוות אותו כמות מכובדת של צעדים, ולקיים בו גם את האות ל" של המושג "אש"ל" (א'כילה ש'תיה ל'זיה), וכשחזרתי הביתה, ביקשתי קצת לעיין בפרשה ומפרשיה.

פרשתנו, פרשת חוקת פותחת במצוות פרה אדומה. ידוע מה שכותב התרגום ורש"י על הפסוק הראשון בפרשה: "זאת חוקת התורה - דא גזירת אורייתא". לפי שהשטן ואומות העולם מונין (מצערים) את ישראל לומר,

מה המצוה הזאת ומה טעם יש בה? לפיכך כתב בה 'חוקה', גזירה היא מלפני ואין לך רשות להרהר אחריה.

כן, פרה אדומה, זו אחת המצוות שמסמלות את העובדה שלא הכל אנחנו יכולים לדעת, ולא הכל שכלנו הקט יכול להבין ולהכיל. זו אחת המצוות שנבחרה לשמש כדוגמא למצוה בלי סיבה, חוק בלי טעם מובן, ולכן דקדקה התורה בלשונה וכתבה 'חוקה'.

אמנם רוב ככל המצוות, הם מצוות עם שכל וטעם, דברים שההגיון הבריא של התורה הקדושה, רוצה שנלמד ונאמץ אל תוך חיינו. אך אדם שזכה והתגלגלה לידי הזכות לענות תשובות ליהודים רחוקים במקום עבודתו, אדם שזוכה קצת לעסוק בהשבת בנים לצור מחצבתם, ראוי שיודיע וישמיע להם גם את המסר הזה: לא הכל אנחנו יכולים לתפוס ולהשיג בשכלנו הדל, ולא כל מצוה אנחנו יכולים להבין ולדעת את טעמה.

...

מיותר להכביר במילים כמה גדולה זכותו של מי שזוכה לקרב אנשים לאביהם שבשמים, וכמה שגר יש למי שמצליח למצוא תשובות טובות לשאלות שמציקות לאחינו התועים,

שאלות שבהרבה מקרים הם רק 'תירוצים', וצריך רק לדעת איך בזהירות ובחכמה להגיש להם את מתיקות ונעימות התורה בדרך שהם יבינו וישמחו, ואף יבקשו וירצו לטעום עוד.

אומות העולם, כמו שכותב רש"י, וגם יהודים שעדיין רחוקים מקיום תורה ומצוות, פוגשים אותנו ושואלים אין ספור

שאלות, חובה עלינו, גם מי שלא זוכה לשבת וללמוד במשך כל היום כולו, למלא את עצמנו בידיעת הבסיס, בלימוד והכרת השורשים, כדי שיהיו לנו ביד תשובות נחוצות לשאלות נפוצות.

מה יעשה אדם? מה ילמד? במה יתמקד וישקיע כדי שיהיה לו מה להשיב?

ככל שנעמיק בפסוקי התורה ולקחיה, ממילא תתחזק בקרבנו האמונה בגודל אמיתותה. ככל שנהיה מושפעים וגדושים באמונה בריאה ויציבה, נוכל גם להשפיע על אחרים ולחזק אמונתם בחי העולמים

נדמה כי כמו שהשיב אותו רב לאורח הנכבד שביקר אצלנו בשבת, הכרה עמוקה עם חמשה חומשי תורה בפירושם הפשוט, בתרגום וברש"י, יכולים לתרום ולסייע הרבה שנדע מה להשיב. כי עם כל הכבוד לספרי הקירוב השונים, חשיבות עצומה יש להקפדה שבועית שלנו על היכרות טובה עם הבסיס, הציר המרכזי שעליו סובב הכל.

ככל שנעמיק בפסוקי התורה ולקחיה, ממילא תתחזק בקרבנו ההבנה והאמונה בגודל אמיתותה ומתיקותה. ובכך אחר שנהיה מושפעים וגדושים באמונה בריאה ויציבה, נוכל גם להשפיע על אחרים ולחזק אמונתם בחי העולמים.

...

הא, וטוב ששאלתם...

מצות "שנים מקרא" אינה חוקה בלי טעם כפי שרבים סבורים בטעות, הסברים וטעמים רבים ניתנו לה, אבל מפני קוצר הגליון נסתפק פה בטעמו הנפלא של רבינו יהונתן הכהן מלוניל (ברכות ה), שכתב, "שנים מקרא - כדי שיהיה שגור לשון הקודש בפיו". ועוד חזון למועד להרחיב בזה לעת מצאו בע"ה.

חיים למוצאיהם

זווית אמונית בפרשת השבוע
מגדולי הדורות זיע"א ויבנחמ"א

לפי דרגות טוהר הנפש מנגיעות המידות והתאוות, מסוגלת הנפש לתפיסת התורה בפנימיותה. יש חוקים ומשפטים, החוקים נתפסים בצד הפנים, הדבוק להשי"ת ומתבטל אליו, הוא מרגיש בפנים לבבו התבטלות לרצונו יתברך, אינו מבחין שום צורך לברר בשכלו למה ירצה בוראו ככה, אין בו שום נטיה לבקר, שהרי מתבטל הוא אליו יתברך. המשפטים נתפסים מצד השכל, כי השכל יחייב לעשותם גם אילו לא ציוה השי"ת

פנימיות חוקת התורה היא בלי לתהות "איך", בלי לשאול "למה"

ההשגות השכליות בטלות הן בהשגה הפנימית של הדבוקות...

במצוות התורה השאלות הן "איך" המצוה הזאת, פרטי המצוה, ו"למה" צוה השי"ת כך. השאלה בדבר פרטי המצוה שייכת היא בכל המדרגות, גם במדרגת הדבוקות הכי גבוהה, מדרגת משה רבינו ע"ה, ויש שחזר ושאל מפי הגבורה, אלא שנתברר לו בנבואה, דהיינו דרך הגילוי מצד הדבוקות ולא מצד היקש שכלו. אבל שאלת הלמה, בירור הטעם, הוא ענין מוכרח בכל המדרגות עד הדבוקות.

כאשר יעמול בשכלו ויעמוד על נפלאות טעמי התורה תתפתח באדם אהבת התורה, וירחיק ממנו כל התעניינות אחרת וידבק רק בה, מן הדבוקות בתורה יגיע לאהבת נותן התורה ולהתדבק בו יתברך.

(מכתב מאליהו, ח"א עמ' רי"ט)

עליהם. מכל מקום הדבק בהשי"ת באמת, מתבטל הוא אליו כל כך אשר לא יעלה על לבו כלל מה שירוהו שכלו מצורך וחובת המעשה, אלא גם את המשפטים יעשה רק מצד שאיפתו לקיים רצונו יתברך.

אבל מי שלא הגיע לדבוקות ירגיש יבחין בשכלו את חובתו לקיים את המשפטים וגם את החוקים יקיים מצד החיוב, דהיינו בחינת היראה, ויקבל עליו את עול הדברים באופן זה. ואף שגם זו מדרגה חשובה, ואשרי מי שיגיע אליה, מכל מקום בטלה היא לעומת מדרגת הדבוקות.

התינוק רואה גם בגמרא את אותיות האל"ף ב"ת שלו, וברור שהשגתו אמיתית, מכל מקום הלמדן המבין כבר את הענין לא יעלו על דעתו האותיות כלל, ואפילו הקריאה שהיא למעלה מהשגת התינוק גם כן בטלה אצלו לעומת תוכן הענין אשר ילמד, כן כל

לקרוא אל הקב"ה במחשבה ובכוונה

הוא מהם. זהו שכתוב (שם) **וְאַתָּה הַסַּבְתָּ אֶת לִבְךָ אַחֲרֵינִי. אֲשֶׁרֵימָהם הַצְדִּיקִים שְׂיִדְעִים לְקַרְא לְרִבּוֹנָם כְּרָאִי.**

היודע לסדר כראוי מעורר להמשיך השפע

אמר רבי שמעון, כאן צריך לגלות דבר. בא וראה, כל מי שידע לסדר מעשה כראוי ולסדר דברים כראוי, זה בודאי מעורר את הקדוש ברוך הוא להמשיך דברים עליונים שמקשרים. (ואם לא, לא יכשר להם). ולא הכשר להם. אם כן, כל העולם יודעים לסדר מעשה ולסדר דברים, מה חשיבות הצדיקים שידעו עקר הדבר והמעשה, ויודעים לכוון לב ורצון יותר מאלו האחרים שלא יודעים כל כך?

אלא אלה שלא יודעים עקר המעשה כל זה, אלא סודר בעלמא ולא יותר, מושכים עליהם משיכות שאחר כתפי הקדוש ברוך הוא שלא טס באויר, שהשגחה נקרא.

אשרי היודעים לכוון ולהוציא הברכות ממקום המחשבה בדרך ישר

ואלה שידעו ומכוונים לב ורצון, מוציאים ברכות ממקום המחשבה, ויוצאים בכל הגזעים והשרשים בדרך ישר כראוי, עד שמתברכים עליונים ותחתונים, ושם הקדוש מתברך על ידם. אשרי חלקם, שהרי הקדוש ברוך הוא קרוב אליהם וזמן כנגדם. בשעה שקוראים לו הוא מזמן אליהם. בשעה שהם בצרה הוא אצלם. הוא מכבד אותם בעולם הזה ובעולם הבא. זהו שכתוב (תהלים צא) **כִּי בִי חֶשֶׁק וְאֶפְסֹלְתוּ וְאֲשַׁבְּהוּ כִּי יַדַּע שְׁמִי.**

(זוה"ק בראשית דף נד.)

וּמִשֵּׁם בְּאֵרָה הוּא הַבָּאֵר אֲשֶׁר אָמַר ד' לַמֶּשֶׁה אֲסַפְּךָ אֵת הָעָם וְאַתְנֶה לָהֶם מַיִם (במדבר כא, טז)

היודעים לעורר כראוי

...מכאן למדנו כל מי שרוצה לעורר דברים של מעלה, בין במעשה בין בדבור - אם אותו מעשה או אותו דבור לא נעשה כראוי, לא מעורר דבר. כל בני העולם הולכים לעורר בבית הכנסת דבר שלמעלה, אבל מעטים אלו שידעו לעורר, והקדוש ברוך הוא קרוב לכל היודעים לקרא לו ולעורר הדבר כראוי. אבל אם לא יודעים לקרא לו, הוא אינו קרוב, שכתוב (שם קמה) **קְרוֹב ה' לְכָל קֹרְאֵי וְגו'**. מה זה באמת? שידעו לעורר דבר אמת כראוי, וכן בכל.

עד שלא אמרו לא מתעוררת

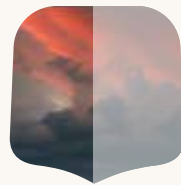
(דף קפ"ד ע"א) גם כאן היו ישראל אומרים דבורים אלה, דברי אמת, כדי לעורר באר הזאת ולהשקותם לישראל, ועד שאומרים מלים אלו, לא מתעוררת. וכן אפלו באותם מכשפי העולם שמתמשים במינים רעים, עד שעושים מעשיהם של אמת אליהם - אם לא אומרים דברי אמת בשביל להמשיך אותם בגונים אלו שרוצים, לא מתעוררים לגביהם. ואפלו שצווחים כל היום בדברים אחרים או במעשה אחר, לא מושכים אותם אליהם לעולמים ולא מתעוררים אליהם.

בא וראה, כתוב (מלכים א יח) **וַיִּקְרָאוּ בְשֵׁם הַבַּעַל וְגו'**. מה הטעם? שאין רשות באותו בעל בזה. ועוד, שהדברים לא מקשרים ביניהם, והשכיחם הקדוש ברוך

מזהר רעיון אלקי

פנינים מספר הזהר הקדוש

מתוך 'אגן הסהר' בעריכת הג"ד מיכאל פלג שלי"ם"א

שמעו לציון

רצון
השם
בעומק
הפרשה

גם כשאדם חוטא ממתינים שישבו ויתעלה מדרכו לדרך האמת

...ידוע כי דרך נקרא כבושה ואורח נקרא שאינו כבושה ויכולים לפעמים לתעות מתוכה ולילך למקום סכנה מה שאין כן בדרך כבושה שאין מקום לתעות מתוכה. כן באדם יש ב' ענינים אלו יש לאדם דרך כבושה בעבודת הבורא ית' שילך תמיד בזה הדרך בודאי לא יתעה מתוכה דהיינו אדם שפורש א"ע מכל הדברים ואינו עוסק רק בתורה יומם ולילה ואינו מדבר רק דברים ההכרחיים ולא יותר.

ויש ג"כ דרך אחר שאינה כבושה ונקרא אורח דהיינו אדם שמדבר לפעמים עם בני אדם אך הדיבורים הם לש"ש, דהיינו שמדבר אלה הדברים שיבואו מהם איזו מוסר או אהבת השם או יראת השם וכיוצא. או אדם שיוזע להעלות דיבורים למעלה בקדושה כידוע מכמה בני אדם. נמצא, שבוודאי מותר לדבר בדברים כאלו. אך סכנה יש בדיבורים אלו. כי אולי יתעה מדרך הטוב ויתחיל לדבר דברים בטלים ג"כ כדרך המון עם.

ועל זה צריך האדם להתפלל ולבקש מאתו ית' שייסע אותו כשירצה לילך בזה האורח כי בלתי סיוע מאתו ית' בקל יוכל לתעות באותו דרך הנ"ל. לכן צריך האדם לחגור מתניו בתפלה שלא יבא לידי מכשול עבירה ח"ו. וזה פירוש הפסוק הורני ד' דרכך ר"ל שתורני שאדע דרך הכבושה ואז אהי' יכול לילך בה בעצמי ונחני באורח שלא אוכל לתעות בה ובקשתי שתחננו בסיוע ועזר וסעד שאלך במישור ולא בעקלתון כי זולת זה העזר שלך ח"ו אוכל לתעות בה כנ"ל.

וזהו רמז הפסוק בכל דרכיך דעהו וכו'. פירוש בכל דרכיך הכבושים צריך האדם בעצמו לידע היטב איך ילך ויתנהג בהם... והוא פירוש והוא יישר ארחותיך דאפי' אותן הדרכים שאינם כבושים וישר לפניך ויהיו לך לסיוע ועזר שלא תתעה.

זה כלל גדול: בכל מה שיש בעולם יש ניצוצים הקדושים אין דבר ריק מהניצוצים, אפי' עצים ואבנים, אפי' בכל המעשים שאדם עושה, אפי' עבירה שאדם עושה - יש בה ניצוצות השבירה. ומה הוא ניצוצות השבירה? היא התשובה. ובשעה שעושה תשובה על העבירה מעלה הניצוצות שהיו בה לעולם העליון. וזה שאמר נושא עון - פירוש נושא עון, נושא ומעלה העון למעלה. וזהו גדול עוני מנשוא להרימו ולהעלותו לעולם העליון.

(צוואת הריב"ש, אות קמ"א)

כשהולכים בתמימות בלי חיפוש טעם, מגלה את הטובה

זאת חוקת התורה. ברש"י: לפיכך כתב בה חקה, גזרה היא מלפני אין לך רשות להרהר אחריה. וכתה 'בעל העקידה' על הכתוב בפרשת ואתחנן 'ראה למדתי אתכם חוקים וגו' ואמרו רק עם חכם ונבון הגוי הגדול הזה. ומדקדקים, על חוקים, איך יתכן לומר חכמה. אלא אם אדם עושה דבר בלתי מובן לעיני כל, קוראים אותו שוטה. אבל אם מן הדבר הזה בסופו נצמח תכלית טובה, אז אדרבה, מורה על גודל חוכמתו. כן החוקים, רואים תכליתם הטובה היוצאת מהם, השראת השכינה וכו', הרי זה מורה על גודל חוכמתכם ובינתכם עי"ש. זהו י"ל כאן: לפיכך כתוב בה חוקה, כי גזרה היא מלפני, אבל אין לך רשות להרהר אחריה, כי החוקה, נודע הטעם אחר כך.

(אמרי שאול)

לא להתייאש: להתעורר ב'לא' אמיתי אחד ליצה"ר

כפי התרחקות האדם מן הרע, והיינו מכל חמדות העוה"ז ותשוקות דלגרמיה, כך הוא מתקרב לה' יתברך ומשיג אורו יתברך, וכמו שכתוב: "השיבנו והאר פניך"; וכן להיפך - כפי השגתו מה' יתברך, כך מתרחק מעיני עוה"ז...

והמפנה לבו להש"י תיכף הש"י משרה אורו שם, כי היראה היא מה שהש"י שואל מבני אדם, כמ"ש ועתה מה וגו'. והחכמה מה שהש"י משפיע, כמ"ש יהיב חכמתא וגו'. ונא' כי ה' יתן חכמה וגו'.

ואתערותא דלתתא צריך להיות מקודם, ועל זה אמרו (שהש"ר ה) פתחו לי כחודה של מחט, כי די בכל-שהוא יראה ואז יושפע בלבו נגדו כך חכמה. וממילא ע"י החכמה תביא לו עוד יראה, ואז תבוא עוד חכמה, וחוזר חלילה עד שיהי' פתחים שיהי' כו'. ואמרו קמאי ובלבד שיהי' נקב מפולש מעבר לעבר. ור"ל שיהי' ממעמקי לבו התעוררות גמור דעזיבת החטא, ולעזוב כל עיני עוה"ז אפי' רגע אחד די.

(צדקת הצדיק, קנ"ב)

אין הטהרה תלויה אלא בנקיות הלשון

במדרש: זאת חוקת התורה - הדא הוא דכתיב אמרות ה' אמרות טהורות, אמר רבי יהושע בן לוי, מצינו שעיקם הקב"ה שנים ושלוש תיבות בתורה שלא להוציא דבר טומאה מפיו, מן הבהמה הטהורה ומן הבהמה אר איננה טהורה וכו' עי"ש.

ונראה כוונת חז"ל להביא ענין זה כאן, כי הוקשה להם, הלא כל פרשה דידן מדברת מענין טהרת הטמא, והוי ליה למימר חקת ה'טמא'. ועל כן הביאו, כמו שמצינו שעיקם הכתוב שנים ושלושה תיבות בתורה שלא להוציא דבר מגונה מפיו, כמו כן לא כתיב הכא זאת חקת ה'טמא', ועיקם הכתוב להוסיף אות אחת שלא להוציא דבר מגונה מפיו, וכתוב זאת חקת ה'תורה' בלשון נקיה, דאמרות ה' אמרות טהורות.

(אמרי אש)

רבי שמעון 'גזלן קדוש'

נועם הנשמות

שביבים וגוונים מחייהם
של מ"ה קדושי מירון תשפ"א
הרב שמעון מטלון ז"ל

הרב שמעון מטלון ז"ל, רק בן ל"ז שנים, היה אחד מהגזלנים הקדושים.

לבל ישמע לאי מי כי מדובר בכינוי בלתי ראוי, נדגיש מיד כי בברסלב, זהו תואר של כבוד: 'חבורת הגזלנים' הם אנשים שקובעים עיתים לתורה, וכשאנו אומרים 'קובעים' - הכוונה היא מלשון גזלים כידוע לכל מי שלמד את הפסוק במשלי עם הרש"י 'קבעו את קובעיהם... ויגזול את...גזליהם.

וכך, עשרות אברכים קובעים עתים לתורה במסגרת כולל הערב 'עיתים לתורה' - 'הגזלנים הקדושים' - ביטוי שנלקח מתורתו של רבי נחמן מברסלב ז"ע לאותם אברכים העמלים לפרנסתם ובכל זאת מוצאים כיצד לגזול מזמנם עוד ועוד שעות ללימוד תורה. ורבי שמעון מטלון - זכה להיות אחד מעמודי התווך של הכולל. וסביבותיו, פיקודי השם ישרים משמחי לב, רבי שמעון זכה לפזר סביב אופטימיות מרובה ושמחה תמידית שנחה על פנים מחייכות תדיר.

בשעות היום, היה הרב מטלון מחנך בכיתת חינוך מיוחד בתלמוד תורה 'חניכי הישיבות' - נתיבות שלום. לתלמידיו, הוא העניק את כל לבו ובסוף היום, דווקא בשעה שאמור היה להיות מותש ויגע, החל ללמוד בהתלהבות כמי שנולד מחדש...

בתלמוד התורה מספרים עליו כי חשו שהינו חד מבני עלייה, רודף צדקה וחסד, עבד ה' אמיתי, אשר כל חייו מסירות נפש, קדושה ודבקות בה' יתברך. כאמור, הוא היה בעל מאור פנים ואהבת ישראל, שמחה ואמונה היו מנת חלקו, ומהם הרעיף והקרין על כל סובביו.

הוא נשא את שמו של רבי שמעון בר יוחאי, שעל שמו נקרא בבואו בבריתו של אאע"ה, ומהילולת רשב"י,

סיים את תפקידו בעולמו. קודם לכן, ערב נסיעתו מירונה, ביום חמישי האחרון לחייו הוא העביר מכתב לאחד המלמדים בתלמוד תורה, כדי שיקראו לתלמידי מסויים בעל צרכים מיוחדים ביום ראשון. תוכנו של המכתב נראה ממש כמעין צוואה שהעניק לתלמידיו.

זוה תוכנו:

במקום להתמלא אכזבה - לקבל את הכל באהבה.

במקום להיות נוקשה - להיות גמיש.

במקום לרטון - לתת לשכל את השלטון.

במקום לקטר - להודות יותר.

במקום להתלונן - את הרע לסנן.

במקום לטבוע במים - לומר: "הכל משמים".

במקום להאשים את כל העולם: לזכור מי הגדול מכולם.

במקום להתרתח - לנשום עמוק, להתמתח.

במקום להתעצבן - על האמונה להתאמן.

במקום לראות שחור - בחצי המלא לבחור.

במקום לשקוע - לזכור שמכל נסיון אפשר לצמוח.

כי ה' קובע את המצב - ואתה את מצב הרוח...

הוא שאף בכל ליבו להגיע להילולת הרשב"י במירון - אחרי שלא זכה להיות בציון הקדוש באומן בראש השנה בשל הקורונה, ועשה את ימי הדין בבלארוס - ואכן, זכה, והישר מרשב"י עלה ונתעלה לגנזי מרומים, שם קיבל את השכר על כיסופיו הגדולים לאלוקיו, כל ימי חייו.

כרת גומו

מילים ומקראות
לאורם של אונקלוס ורש"י

מדוע יצאו הכנענים למלחמה?

וישמע הכנעני מלך ערד ישב הנגב כי בא ישראל דרך האַתרים (במדבר כ"א, א')

ואונקלוס תרגם: אורח מאַלליא

מכיוון שבכמה ספרים (ביאור "בית היין" על הרמב"ן ועוד) נתקשו במה שכתב הרמב"ן כאן בדעת אונקלוס, נביא את דברי הרמב"ן ומה שנראה בביאור דבריו.

הנה אונקלוס תרגם "אתרים" - מאלליא כלומר המרגלים (וכפ"ק ברש"י וכרשב"ם) וכונתו שאחרי שהלכו בני ישראל במדבר 40 שנה חזרו ל"קדש" (עייני רש"י דברים א' מ"ו ובת"י כאן) שמשם נשלחו המרגלים בתחילת הארבעים שנה, ושמעו הכנענים שבני ישראל חזרו לדרך שבה הלכו המרגלים ויצאו להילחם בישראל.

הארץ והכנענים, וראו את הדרך שבה הלכו המרגלים, ומשום כך בסוף הארבעים שנה כשבאו בני ישראל ל"קדש" ידעו הכנענים את הדרך להגיע למחנה ישראל. (ובפירוש הטור לתורה ג"כ מבואר שזו כוונת הרמב"ן, וזה לשונו "כתב הרמב"ן, על דעת אונקלוס כי כאשר באו המרגלים ועלו בנגב הרגישו בהם יושבי הארץ, וזה הכנעני שהיה יושב הנגב הכיר בהם וידע הדרך שבאו והלכו בה, וכששמע באו בני"ה הלך בזה הדרך עד שהגיע אליהם") ע"כ ביאור דברי הרמב"ן.

ובבכור שור ביאר טעם אחר מדוע יצאו הכנענים להילחם בהם דווקא משום שהלכו בדרך המרגלים: משום שכאשר בני ישראל חזרו לדרך זו, חשבו הכנענים שבהכרח הם מתעתדים להילחם ביושבי הארץ ולכן הולכים בדרך שכבר בדקו אותה המרגלים, ולכן יצאו הכנענים למלחמה.

אלא שהוקשה לרמב"ן מה הטעם שרק משום שבאו בני ישראל בדרך של המרגלים יצאו הכנענים למלחמה, ומדוע אילו היו בני ישראל באים בדרך אחרת לא היו יוצאים הכנענים להילחם.

ולפיכך כתב הרמב"ן שלדעת אונקלוס "כאשר באו המרגלים ועלו בנגב וחזרו להם, הרגישו בהם יושבי הארץ ושמעו בהם הכנעני הזה שהיה יושב בנגב ובא בדרך שהלכו הם עד הגיעו למחנה ישראל".

ובוודאי שאין כוונת הרמב"ן שהכנענים הלכו ממש אחרי המרגלים עד מחנה ישראל שהרי המרגלים היו בתחילת הארבעים שנה והכנענים יצאו להילחם רק אחרי מיתת אהרן בסוף הארבעים שנה, אלא כוונתו שכאשר היו המרגלים בארץ כנען הרגישו בהם יושבי

ניתן לענות על השאלות בקו מה אהבתי חמשה פותרים נכונה כינוסו להגרלה השבועית על סך 500 שקלים מאה שקלים לכל זונה

שאלות וחיידודים
לשולחן השבת

פסוק לי פסוק

מקרא

- מתי צריך להזות על טמא מת? (ט, יב)
 - רק ביום השלישי ואז ביום השביעי טהור
 - ביום השלישי וביום השביעי
 - רק ביום השביעי
- כיצד כונה משה רבנו בפרשתנו? (כ, טז)
 - עבד ה'
 - איש האלוקים
 - מלאך
- באיזה חודש נפטרה מרים (כ, א)
 - בחודש השביעי
 - בחודש החמישי - כמו אהרן
 - בחודש הראשון
- על מה התחרטו ישראל? (כא, ז)
 - רק על שדיברו על ה'
 - על שדיברו גם על משה
 - רק על שדיברו על משה
- למי פנו ישראל בראשונה שיתן להם לעבור (כ, יד)
 - אדום
 - הכנעני
 - סיחון

תרגום אונקלוס

- 'הוא יתחטא בו' מה פירושו (יט, יב)
 - מלשון חיטוי וטהרה
 - מלשון חטאת
 - מלשון הזאה
- 'אֶת וְהָב בְּסוּפָה' (כא, יד)
 - כלפי נס קריעת ים סוף
 - כלפי עמלק שסופו ליפול בידי ישראל
 - כלפי מכת בכורות שהיתה בסוף המכות
- בלחם הקלוקל (כא, ה)
 - המקולקל
 - המקולל
 - הקל
- 'רַק אֵין דְּבַר' (כ, יט)
 - איני אוכל ממך שום דבר
 - לא אעשה שום דבר רע
 - לא אשתה מבלי לשלם
- "לא מקום זרע"? (כ, ה)
 - מקום שומם מבלי עצים ופירות
 - מקום שאינו ראוי לזריעה
 - שהפירות שגדלים שם אין בהם טעם

רש"י

- מי משולח חוץ לשתי מחנות (יט, ז)
 - רק טמא ומצורע
 - רק מצורע
 - בעל קרי טמא ומצורע
- מדוע צוה להשקות גם את הבהמות? (כ, ח)
 - חס על ממונם של ישראל
 - כדי שיהיו בריאות וטובות עבור הקרבנות
 - ללמדנו שבשתייה הבהמה אינה קודמת לאדם
- המתרגם "וַחֲזוּ כָּל כְּנַשְׁתָּא" (כ, כט)
 - צריך לתרגם: 'אָרִי מֵית אֶהָרֵן'
 - צריך לתרגם: בְּמוֹתָא דְאֶהָרֵן
 - צריך לתרגם: דְּהָא מֵית אֶהָרֵן
- מדוע עשה משה נחש מנחשת? (כא, ט)
 - להרבות הנס
 - לשון נופל על לשון
 - כדי שיהא קרוב לדמות שרף
- מה קשה יותר? (כ, ג)
 - מיתת דבר
 - מיתת צמא
 - שתייהם שווים

רוצים לקבל את 'מה אהבתי' מידי שבוע ישירות למייל?

שלחו מייל ל- maahvti@gmail.com

עניו של רבי אורי נגע מאוד ללבו של ר' ליב. לאחר שהתפזרו הכל לבתייהם נגש אל רבי אורי ופתח עמו בשיחה. "ממה אתה מתפרנס?", שאל. "מתפרנס?", חזר רבי אורי על השאלה, "מתפרנס אני מצמד קי'עלער" (=פרות, ביידיש), אמר

סיפור של שבת

פְּרִינְסָה מְשִׁי פְּרוֹת

לאחר נשואיו התגורר רבי אורי מסטרליסק בלמברג. הוא ומשפחתו חיו בדחוקת קשה ואימה. ואיך לא? רעייתו נסְתָה לפרנס את המשפחה בעודה מטפלת בילדים רכים, ואלו הוא הקדיש את כל עתותיו ללמוד תורה ולעבדת ה'.

באותם ימים היה רבי אורי נחבא אל הכלים. חוץ מיחיד-סגלה, שניחננו בעין חדה במיוחד, לא יחס לו איש מעלות מיוחדות. מעמדו בחברה היה כשל שאר עניי העיר. האשה הנאמנה סבלה את העני בדממה, מאפשרת לבעלה לעבד את קונו בדרכו.

והנה, השמחה במעונו של רבי אורי - בן נולד לו. ברית-המילה נערכה בבית-הכנסת. בסנדקאות כבד אבי הילד את ר' ליב דימעליס, שנתיקחו בו "תורה וגדולה בשלחן אחד". תלמיד-חכם גדול, ירא-שמים מבהיק ובעל כמון. נוסף על כך גם היה גיסו של החוזה מלובלין.

לאחר הברית פנה קהל המתפללים, כמקביל, לביתו של בעל השמחה - לסעודת-מצווה. רבי אורי אועד בראש ואחריו המתפללים, ור' ליב עמם. איש מהם לא ידע עד אז היכן גר בעל השמחה. צעדו וצעדו עד שהגיעו לקצה העיר. שם, בין סמטאותיה של שכונה עלובה, הובילים רבי אורי עד שנעצר מול צירי קט לפל, שבהקמת המרתף שלו שכן 'ביתו'.

ירדו כלם בגרם מדרגות שהוביל לדירת מגוריו של רבי אורי. אור קלוש חדר פנימה מבעד לדלת הפתוחה והאיר מעט את אפלת הבית. לאחר שהתרגלו לאפלות, נוכחו בעני הנורא שזעק מכל פנה. בתוך כך גם הבינו בצעצוע כי שום סעודת-מצווה לא מצפה להם. על השלחן נחו חצי ככר לחם וכמה בצלים.

"וכי משום שאין לו לאורי במה לכבד את אורחיו, לא יכניס את בנו לתוך כלל ישראל?", שאלו, "נשמע קולו של האב קורא ואומר - ספק לעצמו, ספק לאורחיו, ספק לאלוקיו. חיש-מהר שנסו כמה מן המתפללים מתנים,

הבין רבי ליב כי לפניו יהודי משכמו ומעלה, צדיק נסתר. בכל לבו רצה לתמוך בו כספית, אלא שמכירתו את רבי אורי שער כי הלה יסרב בתקוף לקבל ממנו מתנות-חנם. מה עשה? הביא את אשתו בסוד הדברים ובקש מקנה לעשות יד אחת עם רעייתו של רבי אורי, בלי שיודע הדבר לבעלה.

רעיית רבי אורי התקשתה לדחות את היד המושטת לה. לבה נשבר לרסיסים בכל פעם שראתה את פניהם המענות של ילדיה הרעבים.

לפתע החלו להופיע על שלחנו של רבי אורי מאכלים שקדם לכן מעולם לא נראו בו. כך עברו כמה שבועות. רבי אורי, מצדו - כאלו לא הבחין בשנוי שהתחולל בביתו - המשיך בסדר עבודתו בלי שאלות ובלו חקירות.

אך שבת אחת, כשהסב רבי אורי לשלחן שהיה עמוס כל טוב, פנה לפתע אל אשתו: "אמרי-נא לי, רעיית היקרה, מנין כל השפע הזה בעת האחרונה?". אז-אז נאלצה האשה לגלות את הסוד ולספר לבעלה כי ר' ליב הוא התומך בהם.

שקע רבי אורי במחשבותיו. כעבור רגע אמר: "אם-כן, רואה אני כי מן השמים לא רוצים עוד שנוספי לחיות חיי עוני ומחסור. אבל גם לקבל מתנות-חנם אין זה רצוי. נראה כי יהיה עלינו לעבר לעיר אחרת ועם שני המקומים ישתנה, אם ירצה ה', גם מזלנו לטובה".

ואמנם, כעבר זמן הצר העתיק רבי אורי את מושבו מלמברג לסטרליסק. שם זרחה שמשו ורבים החלו נוהים אחריו. לא עבר זמן רב עד שהכירו הכל בסגולתו ובקדשתו, ומתוך כך דבק בו הכניו - ה'שָׁרֵף מסטרליסק'. מאז והלאה, לא ידע ביתו של רבי אורי מחסור ואף לא נזקק עוד למתנות חנם.

(שיחת השבוע)

רצו העירה ושבו ובידיהם נרות, לחם, דג מלוח, יי"ש ומגדנות. מכאן ומשם ארגנו כסאות וספסלים והתיישבו לסעודת-המצווה.

עניו של רבי אורי נגע מאוד ללבו של ר' ליב. לאחר שהתפזרו הכל לבתייהם נגש אל רבי אורי ופתח עמו בשיחה. "ממה אתה מתפרנס?", שאל.

"מתפרנס?", חזר רבי אורי אל השאלה, "מתפרנס אני מצמד קי'עלער" (=פרות, ביידיש), אמר.

ר' ליב שוחח עם רבי אורי עוד ולבסוף נפרד ממנו בברכת מזל-טוב. בשבוע לביתו קרא ר' ליב למשרתת והודיע לה: "מסחר נקנה חלב אר-ורק מר' אורי. ואף אם ידרש מחיר גבוה מן המקביל בשוק, אל תתנכחי אותו אלא שלמי לו כל סכום שיבקש".

...

למחרת בבקר הלכה המשרתת לביתו של רבי אורי ובידה כד גדול. את הדלת פתחה רעייתו של רבי אורי, המחלימה מן הלדנה. בשומעה את בקשת המשרתת, תלתה בה מבט משתומם. "וכי להתל בי באת?!", שאלה, "כיצד תבקשי ממני למכר לך דבר שאין לי?".

נבוכה המשרתת והתנצלה על אי-ההבנה שנפלה בעינו.

"לא פרות ולא חלב!", אמרה המשרתת לר' ליב עם שובה. התפלא ר' ליב מאוד. "היתכן כי שקר לי?!", שאל את עצמו. עוד באותו היום פנה אל רבי אורי לברר עמו את העניו.

"חלילה לי מלהוציא מפי דבר-שקר", השיב לו רבי אורי. "סלח לי מר אם פרש את דברי שלא כפי כוונתם. לא על פרות דברתי, אלא על שני כ'עלער אחרים לגמרי - 'כי בשם קדשו בטוחני' ו'כי בו ישמח לבנו'. משני כ'עלער אלה אני שואב את חיינו!..."

